

Voorstel aan de gemeenteraad

Opsteller

Cöp, Richard

Kenmerk

Z.22.381384 / D.22.1585337

Vertrouwelijkheid

Openbaar

Onderwerp

Brede nota Kapitaalgoederen 2023 t/m 2027

Onderwerp

Brede Nota Kapitaalgoederen 2023 t/m 2027

Voorgesteld besluit

1. De Brede Nota Kapitaalgoederen 2023 t/m 2027 (inclusief bijlagen) vast te stellen
2. Voor het kapitaalgoed verhardingen per 1 januari 2023 een voorziening groot onderhoud in te stellen op grond van art. 44, lid 1c van het BBV (reeds verwerkt in begroting 2023)

Inleiding

De openbare ruimte is voor iedereen toegankelijk en daarmee de ontmoetingsplek in de gemeente. De beleving van de gebruikers van deze leefomgeving is afhankelijk van de inrichting, de voorzieningen en het functioneren hiervan. De openbare ruimte levert daarmee een grote bijdrage in sociaal-maatschappelijk en economisch opzicht voor de gemeente. Ook de mate van beheer en de kwaliteit van de aanwezige kapitaalgoederen, zoals wegen, groen en bruggen, dragen bij aan de beleving van de gebruiker. Hierbij gaat het om de technische staat (heel en veilig) en de verzorgingsgraad (schoon en netjes). De Brede Nota Kapitaalgoederen 2023 t/m 2027 vormt het kader-stellend beleid voor de opgaven in de openbare ruimte (en de gebouwen) ten aanzien van beheer & onderhoud en de vervanging van onze kapitaalgoederen.

Voorstel is om het huidig beleid (lees: kwaliteitsniveaus t.a.v. schoon, heel en veilig) voor de periode 2023 t/m 2027 voor te zetten.

Wij zijn van mening dat met de voortzetting van het huidig beleid en inzet van de voorgestelde middelen:

- op een doelmatige wijze wordt bijgedragen aan een langjarige voldoende schone, hele, veilige en toegankelijke openbare ruimte en
- sprake is van een doelmatige instandhouding van ons eigen vastgoed (gebouwen).

Nadere toelichting:

In oktober 2021 heeft u de Nota Kapitaalgoederen en het beheerplan gemeentelijke gebouwen (incl. beeldende kunst) voor de periode 2021 & 2022 vastgesteld. Daarbij is door u toen besloten:

- Een brede nota kapitaalgoederen 2023 - 2027 op te stellen en deze te betrekken bij de perspectiefnota 2022 en

- Het financieel voordeel binnen product gebouwen in te zetten voor het nadeel in de opgaven verhardingen en dit verwerken in de begroting 2022 en in de brede nota kapitaalgoederen 2023-2027.

In het kader van deze besluiten leggen wij aan u de "Brede Nota Kapitaalgoederen 2023 t/m 2027" ter vaststelling voor.

De brede nota geeft inzicht in de meerjarige opgaven voor de beheer-, onderhouds- en vervangingsopgaven voor de kapitaalgoederen (assets) wegen/verharding, groen, civiele kunstwerken, oevers en gebouwen voor de periode 2023 t/m 2027. Bij deze nota is voortzetting van het huidige kwaliteitsniveau voor de betreffende kapitaalgoederen het uitgangspunt (voortzetting vigerend beleid). In deze brede nota zijn ook middelen opgenomen voor onder meer vervanging bomen (groeiplaats verbetering), afstandsbediening-gereed maken Poolsbrug en versterken van bermen.

Zoals aangegeven in het raadsvoorstel bij vaststelling van de nota in 2021, werd een toename voorzien in de opgaven (m.n. verhardingen) voor de periode 2023-2025 en bleek een correctie als gevolg van de BBV-voorschriften vanaf 2023 noodzakelijk. Met inachtneming hiervan is door u toen besloten het financieel voordeel binnen product gebouwen hiertoe in te zetten. Bij uitwerking van de Brede Nota Kapitaalgoederen 2023 t/m 2027 is gebleken dat voor een correcte toepassing van de BBV-voorschriften ook dit laatste punt correctie behoeft.

In deze Brede Nota kapitaalgoederen heeft dan ook een eenduidige kostentoedeling plaatsgevonden op basis van de BBV-voorschriften. De in de Brede Nota Kapitaalgoederen 2023 t/m 2027 opgenomen opgaven zijn dan ook zo verwerkt in de begroting 2023 (incl. het meerjarenperspectief t/m 2026) zoals die aan u in november 2022 ter besluitvorming is voorgelegd.

Beoogd effect

Openbare ruimte

- *"We willen dat onze openbare ruimte voor iedereen toegankelijk is."* (bron: Hoofdlijnenakkoord 2022-2026 Daadkrachtig veranderen)
- *"Schoon, heel en veilig in beheer en onderhoud van de openbare ruimte"* (bron: Strategische agenda 2022-2040 (afwegingskader))
- Duurzame borging (gewenste) kwaliteitsniveau en middelen
- Voldoen aan wet- en regelgeving (w.o. Wegenwet, zorgplicht bomen)

Gebouwen (en beeldende kunst)

- Instandhouding gebouwen (w.o. onderhoud) draagt (in)direct bij aan een Sociale leefomgeving: *"Samenwerken aan welzijn, sterke sociale samenhang en verbinding zoeken in vrije tijd"* (bron: Hoofdlijnenakkoord 2022-2026 Daadkrachtig veranderen)

Financieel

- De gemeentelijke kapitaalgoederen zijn financieel duurzaam op orde voor de lange(re) termijn en kapitaalvernietiging wordt voorkomen.
- Voldoen aan voorschriften BBV en de financiële verordening gemeente Heerenveen 2022

Argumenten

Er is nieuw beleid nodig

De huidige - in 2021 - vastgestelde beleidskaders kennen een looptijd tot en met 2022. Voor de periode daarna is een nieuwe vaststelling van het beleidskader nodig. Voorstel behelst een voortzetting van het huidige beleidskader "bewust beheer" voor de kapitaalgoederen/assets in de openbare ruimte en een voortzetting van het huidige beleidskader "niveau 3/redelijke conditie" voor gebouwen (en beeldende kunst) beide voor de periode 2023 t/m 2027.

Op deze wijze wordt voorzien in het:

- op een doelmatige wijze bijgedragen aan een langjarige voldoende schone, hele, veilige en toegankelijke openbare ruimte en
- doelmatig in standhouden van ons eigen vastgoed (gebouwen).

Financieel voor de langere termijn op orde en passend binnen het BBV

Zoals aangegeven in het raadsvoorstel bij vaststelling van de nota in 2021, werd een toename voorzien in de opgaven (m.n. verhardingen) voor de periode 2023-2025 en bleek een correctie als gevolg van de BBV-voorschriften vanaf 2023 noodzakelijk. Met inachtneming hiervan is door u toen besloten het financieel voordeel binnen product gebouwen hiertoe in te zetten. Bij uitwerking van de Brede Nota Kapitaalgoederen 2023 t/m 2027 is gebleken dat voor een correcte toepassing van de BBV-voorschriften ook dit laatste punt correctie behoeft. In deze Brede Nota kapitaalgoederen 2023 t/m 2027 heeft dan ook een eenduidige kostentoedeling plaatsgevonden op basis van de BBV-voorschriften. De in de Brede Nota Kapitaalgoederen 2023 t/m 2027 opgenomen opgaven zijn dan ook zo verwerkt in de begroting 2023 (incl. het meerjarenperspectief t/m 2026) zoals die aan u in november 2022 ter besluitvorming is voorgelegd.

Financiële analyse en onderhoudsvoorzieningen

De diverse kapitaalgoederen kennen verschillende bronnen voor financiering. Voor een deel is sprake van exploitatiemiddelen (begroting), deels is sprake van vervangingsmiddelen (kapitaallasten/activeren) en deels is sprake van inzet van middelen vanuit eerder ingestelde onderhoudsvoorzieningen. Voor een aantal kapitaalgoederen - civiele kunstwerken, oevers en gebouwen - is in het verleden door de raad een onderhoudsvoorziening ingesteld. Een onderhoudsvoorziening biedt een solide langjarige borging voor de geprognosticeerde onderhoudsopgaven en reservering van middelen voor deze opgaven en voorziet in egalisatie van kosten.

Tot op heden was voor verhardingen nog geen onderhoudsvoorziening ingesteld. Voorgesteld wordt om per 1 januari 2023 ook een voorziening groot onderhoud in te stellen voor het kapitaalgoed "verhardingen". Op deze wijze wordt voorzien in een solide langjarige borging voor de onderhoudsopgaven voor ook dit asset/kapitaalgoed.

De voorliggende (brede) Nota voorziet in de noodzakelijke (technisch/financiële) onderbouwing van de ingestelde onderhoudsvoorzieningen voor de periode 2023 t/m 2027, met een financiële doorkijk t/m 2032. Het beheerplan is daarbij kader-stellend t.a.v. kwaliteit en budget. Het BBV schrijft namelijk voor dat voorzieningen alleen met instemming van de raad kunnen worden ingesteld o.b.v. een recent beheerplan. Een voorziening biedt daarbij het voordeel van egalisatie van kosten.

N.B. Opgemerkt wordt dat de beheerplannen (zie bijlagen in Brede Nota Kapitaalgoederen 2023 t/m 2027) zijn opgemaakt op netwerk niveau en nog worden uitgewerkt in door ons als college vast te stellen uitvoeringsplannen. Bij deze uitwerking kan sprake zijn van een verschuiving van bijvoorbeeld onderhoud naar vervanging en daarmee een andere vorm van financiering. In die gevallen waarbij sprake is van een sterk gewijzigde toerekening vindt hiertoe specifieke besluitvorming plaats.

Vervangingsinvesteringen groen (bomen)

In de nota 2021&2022 was het volgende opgenomen: "Het aandeel oude bomen in het bomenbestand neemt toe. Dit in combinatie met de toenemende verkeersdruk (ruimtebeslag) zorgt voor een toename van het benodigde onderhoud en daarmee de beheer- en/of vervangingskosten. Bij de herijking in 2022 wordt hier expliciet aandacht aan besteed." In deze Brede Nota Kapitaalgoederen 2023 t/m 2027 zijn dan ook investeringsmiddelen opgenomen om te komen tot een duurzaam bomenbestand en verbeteringen in de zgn. groeiplaatsen/groeiomstandigheden voor te vervangen "slechte" bomen.

Risico's of kanttekeningen

Financiële horizon 10 jaar en Brede Nota Kapitaalgoederen 2023 t/m 2027

Financieel wordt ter bepaling van de omvang van de onderhoudsvoorzieningen ingestoken op het "financieel borgen" van de opgaven voor een periode van 10 jaar (t/m 2032). Voor de periode 2023 t/m 2027 zijn de opgaven bepaald op basis van uitgevoerde inspecties. Voor de periode 2028 t/m 2032 zijn de prognoses voor de opgaven geraamd als gemiddelde van de jaaropgaaf over de periode 2023 t/m 2027. Aangezien sprake is van vaststelling van de Brede Nota Kapitaalgoederen voor een periode van 5 jaar

(2023 t/m 2027) vindt binnen de periode van 10 jaar dus minimaal één keer bijstelling/evaluatie plaats. Hierbij kan desgewenst op basis van voortschrijdend inzicht, nieuwe (technische) analyses/inspecties en/of bestuurlijke overwegingen eerder of frequenter bijstelling plaatsvinden.

Vervangingsinvesteringen groen (bomen)

Om te komen tot een duurzaam en toekomstbestendig bomenbestand is het noodzakelijke investeringen te doen die verder gaan dan slechts het vervangen van de boom. Op vele plaatsen is het noodzakelijk de groeiplaats te verbeteren door het doen van investeringen in deze groeiplaats. In de vervangingsopgaaf is sprake van een jaarlijkse groei van deze vervangingsopgaaf tot het gewenste niveau.

Nota Vastgoedbeleid

De beheer-, onderhouds- en vervangingsopgaven op basis van het beleidskader "redelijke conditie" (onderhoudsniveau 3; NEN 2767) zijn voor alle gebouwen voor de komende 10 jaar in beeld gebracht. In december 2021 heeft u ingestemd met de Nota Vastgoedbeleid, waarbij is aangegeven dat wij een nadere uitwerking zullen maken op objectniveau vanuit dit door u vastgestelde kader, wat mogelijk leidt tot een aanpassing van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Na besluitvorming over deze nadere uitwerking van de vastgoedobjecten kunnen eventuele actualisaties worden doorgevoerd. Dit leidt in dat geval tot een bijstelling in de meerjarige opgaven. Wel zijn er aanpassingen doorgevoerd in de opgaven voor gebouwen als gevolg van de vaststelling van het IHP (Integraal Huisvestingsplan) door uw raad op 12 mei jl. en de verwerking hiervan in de begroting 2023.

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed/gebouwen niet in Nota/beheerplan opgenomen

Deze (brede) Nota voorziet niet in de verduurzaming van gemeentelijke gebouwen en in maatregelen voor zgn. constructieve veiligheid civiele kunstwerken (zie hiertoe het gestelde in de Brede Nota Kapitaalgoederen 2023 t/m 2027).

Communicatie en participatie

-

Financiën

Het financiële effect van de nu voorliggende nota, gebaseerd op de voortzetting van het huidig beleid, is reeds verwerkt in de themabegroting 2023 van de gemeente Heerenveen. Tijdens de behandeling van deze nota kapitaalgoederen kan de raad haar kaderstellende rol innemen door via moties en/of amendering een bijstelling in de voorstellen ten aanzien van kwaliteitsniveaus en/of beleidskaders voor te stellen.

Eventuele bijstellingen hebben wel een financieel gevolg en zullen in dat geval ook leiden tot een begrotingswijziging op de themabegroting 2023 zoals deze op 10 november is vastgesteld. Een begrotingswijziging heeft mogelijk ook invloed op het structurele begrotingssaldo en/of het beschikbare weerstandsvermogen zoals deze eerder is gepresenteerd.

Bijlagen

1. Brede Nota Kapitaalgoederen 2023 t/m 2027